

IV. Bewijzen van de hoedanigheid van gerechtigde zelfstandige, zoals bedoeld in artikel 32, eerste lid, 1° *bis*, 2°, 6° *bis*, 6° *ter*, 11° *bis*, en 11° *ter*, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994

1. Inleiding

Deze omzendbrief heeft tot doel aan te duiden op welke gegevens of stukken de verzekeringsinstellingen (V.I.) zich moeten steunen om het bestaan van de hoedanigheden van gerechtigde zelfstandige en van de bijdragesituaties waarin deze zich bevindt, te kunnen aanvaarden.

In deze omzendbrief wordt voor de meeste van de hoedanigheden, verwezen naar elektronische gegevensuitwisselingen. Voor al deze elektronische gegevensuitwisselingen geldt in algemene regel dat indien de elektronische gegevensuitwisseling niet lukt of indien de elektronische gegevens niet beschikbaar gesteld kunnen worden, een papieren attest wordt afgeleverd met dezelfde inhoud, door de instantie die belast was met de verzending van het elektronische gegeven.

2. Opsomming van de gegevens en stukken die de hoedanigheid van gerechtigde zelfstandige bewijzen, en de bijdragesituaties waarin hij zich kan bevinden

2.1. De hoedanigheid van zelfstandige, bedoeld in artikel 32, eerste lid, 1° *bis* van de voormelde gecoördineerde wet

2.1.1. INLEIDING

Artikel 276, § 3 bepaalt als principe, dat voor de zelfstandigen, bedoeld in artikel 32, eerste lid, 1° *bis*, van de gecoördineerde wet, de hoedanigheid van gerechtigde binnen de VGVU bewezen wordt door de mededeling aan hun verzekeringsinstelling van de gegevens betreffende de vervulling van de bijdrageplicht. De bijdragegegevens voor zelfstandigen bewijzen dus niet alleen de vervulling van de bijdrageplicht, maar ook het bestaan van de hoedanigheid van gerechtigde zelfstandige.

De personen die voor het eerst de voormelde hoedanigheid van gerechtigde verkrijgen, bewijzen hun hoedanigheid van gerechtigde door middel van de gegevens die worden ter beschikking gesteld door de voormelde kassen binnen de maand die volgt op hetzij de betaling van de eerste sociale kwartaalbijdrage die verschuldigd is krachtens artikel 13*bis* van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, hetzij de verkrijging van een vrijstelling van bijdrage voor die eerste sociale kwartaalbijdrage, in toepassing van artikel 17 van hetzelfde besluit, en er uit blijkt dat deze personen met toepassing van hetzelfde besluit onderworpen zijn aan de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit, en dat ze de eerste sociale kwartaalbijdrage die verschuldigd is hebben betaald of daarvan werden vrijgesteld.

Het bewijs voor het begin (en het einde) van de activiteit als zelfstandige, wordt geleverd door de stroom SelfEmployedNotification/A301¹. Die gegevens bevinden zich ook in de consultatiestroom L301. Ook de gegevens uit de consultatiestroom, leveren het vereiste bewijs. Het feit dat een zelfstandige, die als “starter” wordt beschouwd, zijn eerste kwartaalbijdrage heeft betaald, wordt bewezen aan de hand van de stroom SelfEmployedContribution/L410 (Consultatie van de verzekerbaarheidsgegevens van een zelfstandige in geval van arbeidsongeschiktheid en einde wachttijd verzekerbaarheid).

Zoals reeds werd vermeld, wordt het bewijs van de hoedanigheid van zelfstandige na de periode van opening van recht, in principe geleverd door de attesten aangaande de bijdrageplicht.

Die bijdrageplicht wordt bewezen aan de hand van de distributiestroom A908, en de consultatiestroom L905/SelfEmployedContributionVouchers, waarbij een attest per bijdragesituatie wordt opgemaakt. De nog geldige codes worden opgenomen en beschreven in deze omzendbrief en de bijhorende bijlage².

2.1.2. OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE “ZIV-CODES”

De situaties waarin het Sociaal verzekeringsfonds (SVF) een bon opmaakt die de beroepsactiviteit als zelfstandige bewijst en waaruit blijkt dat de zelfstandige sociale bijdragen binnen het sociaal statuut heeft betaald, zijn de volgende:

- code 01: De bijdragebon van een zelfstandige in hoofdberoep heeft code 01. Het gaat meer specifiek over de zelfstandige in hoofdberoep vóór de pensioenleeftijd³, de student-zelfstandige met bijdragen hoger of gelijk aan de minimumbijdrage hoofdberoep⁴, de zelfstandige met toepassing van artikel 37 ARS met bijdragen hoger of gelijk aan de minimumbijdrage hoofdberoep en de zelfstandige die geacht wordt zijn bijdragen betaald te hebben in het kader van bepaalde crisismaatregelen
- code 06: In toepassing van het koninklijk besluit van 2 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten, werd een beperkt recht op arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ingesteld voor zelfstandigen die aan bepaalde voorwaarden voldoen. Het gaat hierbij om de zelfstandigen die de wettelijke pensioenleeftijd bereikt hebben, de minimumbijdrage van een zelfstandige in hoofdberoep betaald hebben en niet effectief recht hebben op een rustpensioen als zelfstandige. De zelfstandigen die deze voorwaarden vervullen, worden aangeduid met code “06” in de stroom SelfEmployedContribution/L410. Deze code zal ook vervat zijn in de stroom A908. (zie ook punt 2.8)⁵

1. De SelfEmployed Notification, de vroegere A301, is de consultatiestroom over het begin en het einde van een activiteit als zelfstandige.
2. Voor een aantal codes blijkt dat ze heden geen waarde meer hebben omwille van gewijzigde wetgeving, bijvoorbeeld de codes 8 en 9.
3. Art. 12, § 1 en § 1*bis* (= primostarters), K.B. Nr. 38.
4. Art. 12*bis*, § 2, K.B. Nr. 38.
5. Vanaf bijdragejaar 2019.

- code 07: Voor zelfstandige met toepassing van artikel 37 ARS mét bijdrageplicht en de student-zelfstandige die een verminderde bijdrage verschuldigd is wordt een bon opgemaakt met code 07. Indien de bijdragen even hoog zijn als die van een zelfstandige in hoofdberoep, zal er een code 01 verstuurd worden.
- code 10: een zelfstandige die voor het kwartaal waarin hij de pensioenleeftijd bereikt of als zelfstandige een vervroegd rustpensioen bekommt of als zelfstandige een rustpensioen verkrijgt na het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd en zijn beroepsbezigheid stopzet tijdens dit kwartaal - geen bijdragen verschuldigd is voor het kwartaal van stopzetting in toepassing van artikel 15, § 2, tweede lid, 2° K.B. nr. 38. Die code 10 geldt enkel voor dit kwartaal van stopzetting en waarbij het pensioenattest dit kwartaal van stopzetting niet (volledig) dekt. (zie ook punt 2.6)⁶
- code 12: De zelfstandige met toepassing van artikel 37 ARS⁷, zonder bijdrageplicht en de student-zelfstandige die geen bijdragen⁸ verschuldigd is⁹ krijgen een bon met code 12.

2.1.3. DE ZELFSTANDIGEN MET VRIJSTELLING VAN BIJDRAGE

De zelfstandigen die een vrijstelling van bijdragen hebben bekommen via de Dienst Vrijstellingen van RSVZ (DVR) krijgen een bon met code 13. Het gaat dan over zelfstandige in hoofdberoep, meewerkende echtgenoten (MWE maxistatuut), primostarter¹⁰, student-zelfstandige met bijdragen even hoog als die van een zelfstandige in hoofdberoep met vrijstelling van bijdragen¹¹ (art. 17, K.B. nr. 38). Hun bons hebben code 13.

2.1.4. ZELFSTANDIGEN IN BIJBEROEP ZIJN OOK ONDERWORPEN EN HEBBEN DE HOEDANIGHEID VAN GERECHTIGDE ZELFSTANDIGE ZOALS BEDOELD IN ARTIKEL 32, EERSTE LID, 1° BIS:

- ofwel betalen deze zelfstandigen in bijberoep sociale bijdragen hoger of gelijk aan de minimumbijdrage hoofdberoep (code 03): zij kunnen “gratis” genieten van een recht op geneeskundige verzorging in de hoedanigheid van gerechtigde zelfstandige
- ofwel betalen deze zelfstandigen in bijberoep sociale bijdragen lager dan de minimumbijdrage hoofdberoep (code 02): zij hebben de hoedanigheid van gerechtigde zelfstandige maar voor de verlenging van het recht zullen ze een aanvullende bijdrage moeten betalen (of andere hoedanigheid laten gelden)
- ofwel hebben deze zelfstandigen in bijberoep geen bijdrageplicht binnen sociaal statuut (code 11): zij hebben de hoedanigheid van gerechtigde zelfstandige maar voor de verlenging van het recht zullen ze een aanvullende bijdrage moeten betalen (of andere hoedanigheid laten gelden).

6. Vanaf bijdragejaar 2021. Er wordt ook een bon code 10 opgemaakt als er niet minstens 4 kwartalen zelfstandige activiteit die leiden tot een onderwerping voor de VGVU aan zijn vooraf gegaan.

7. ARS staat voor K.B. nr. 38 van 27.07.1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

8. Art. 12bis, § 1, 1, K.B. nr. 38.

9. Art. 12bis, § 1, 1, K.B. nr. 38.

10. Je bent primostarter als je zelfstandige in hoofdberoep bent en tijdens de twintig kwartalen voor aanvang of herneming van je zelfstandige activiteit op geen enkel ogenblik een zelfstandige in hoofdberoep was of een zelfstandige in hoofdberoep die was gelijkgesteld met een zelfstandige in bijberoep.

11. Art. 17, K.B. nr. 38.

2.1.5. MEEWERKENDE ECHTGENOTEN

De meewerkende echtgenoten maxi-statuuat zijn onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging. De verzekeringsinstellingen krijgen voor hen een bon met code 18.

Meewerkende echtgenoten mini-statuuat zijn niet onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging – zij hebben dus geen hoedanigheid van gerechtigde zelfstandige. Toch worden er ook bons opgemaakt voor hen. Deze hebben de code 14 en 15.¹²

2.1.6. ACTIEVE ZELFSTANDIGEN NA PENSIOENLEEFTIJD

Code 06

De zelfstandige na pensioenleeftijd die volwaardige bijdragen betaalt binnen het sociaal statuut krijgt een bon met code 06 (De code 06 wordt reeds verstuurd voor de zelfstandigen na de pensioenleeftijd die de minimumbijdrage hebben betaald van een hoofdberoep en die geen pensioen genieten).¹³

De code 06 bewijst hoedanigheid en de waarde. Na 4 kwartalen opent het ook een recht als gepensioneerde zelfstandige.

Code 04

De zelfstandige die gepensioneerd is (vervroegd rustpensioen als werknemer of zelfstandige) of de pensioenleeftijd bereikt heeft, met bijdrageplicht (art. 13, § 1, 2de, 3de en 4de lid, K.B. nr. 38) en wiens bijdragen lager zijn dan de bijdragen van een zelfstandige in hoofdberoep of zonder bijdrageplicht (art. 13, § 1, 1ste lid, K.B. nr. 38), en voor wie er nog geen pensioenattest is voor een volledig kwartaal. Het betreft dus zelfstandigen die vallen onder artikel 13 K.B. nr. 38 en die geen of verminderde sociale bijdragen verschuldigd zijn (en voor wie er nog geen pensioenattest is voor een volledig kwartaal), krijgt een bon met code 04.¹⁴

Code 10¹⁵

De zelfstandige die - voor het kwartaal waarin de onderworpen, hetzij de wettelijke pensioenleeftijd bereikt, hetzij als zelfstandige een vervroegd rustpensioen verkrijgt, hetzij als zelfstandige een rustpensioen verkrijgt na het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd, telkens op voorwaarde dat de betrokkene in de loop van dat kwartaal, aan zijn beroepsbezigheid een einde stelt volgens artikel 15, § 2, tweede lid, 2° K.B. nr. 38, krijgt een bon met code 10. De code 10 geldt enkel voor dit kwartaal. Zie ook punt 2.6.

De code 10 bewijst hoedanigheid en de waarde.

2.2. De zelfstandigen die arbeidsongeschikt zijn erkend of de werkneemsters en zelfstandigen die zich in een tijdvak van moederschapsbescherming bevinden

Deze hoedanigheid wordt bewezen via het attest in de stroom A 908, met code 17 (zelfstandigen die genieten van een gelijkstelling wegens ziekte of de gelijkstelling in het kader van mantelzorg/familieplan of de vrijstelling na bevalling geniet).

12. Aangezien het mini-statuuat een geboortedatum vereist voor 1956, hebben al deze personen de wettelijke pensioendatum van 65 jaar ondertussen bereikt. De sector zelfstandigen checkt nog welke bons er verstuurd worden in dat geval en komt hier nog op terug. De bijdragebons 2020 zijn normaal gezien de laatste die zullen uitgereikt worden.

13. Vanaf bijdragejaar 2019.

14. Vanaf bijdragejaar 2021.

15. Vanaf bijdragejaar 2021.

2.3. De in artikel 32, eerste lid, 6°*bis* bedoelde zelfstandigen die tot de voortgezette verzekering zijn toegelaten, onder de voorwaarden gesteld krachtens de wetgeving betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen

Voor de zelfstandigen die zich in deze situatie bevinden, wordt het bewijs van die situatie geleverd door het bijdrageattest met code "05". Ook dit bijdrage-attest is vervat in de stroom A908 (en L905/SelfEmployedContributionVouchers).

2.4. De zelfstandigen die het behoud van de sociale rechten in het kader van het overbruggingsrecht genieten, bedoeld in artikel 3, 2°, van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen, gedurende ten hoogste vier kwartalen

Het overbruggingsrecht stond vroeger bekend als de "faillissementsverzekering" voor zelfstandigen en wil een meer omvattende oplossing bieden voor zelfstandigen die door omstandigheden hun zelfstandige activiteit niet meer kunnen verder zetten. Deze situatie wordt bewezen door het bijdrage-attest met code "16". Ook dit bijdrage-attest is vervat in de stroom A908 (en L905/SelfEmployedContributionVouchers).

2.5. De zelfstandigen, bedoeld in artikel 11°*bis* van artikel 32, eerste lid, van de voormelde gecoördineerde wet, die de normale pensioenleeftijd hebben bereikten doen blijken van ten minste één jaar beroepsbezigheid als zelfstandige, waardoor het recht op een rustpensioen kan worden verkregen krachtens de wetgeving betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen

De reglementering voorziet hier dus niet dat de betrokken zelfstandigen het pensioen daadwerkelijk genieten. Bij de voorwaarde dat het moet gaan om zelfstandigen die ten minste één jaar beroepsbezigheid bewijzen, is het zo dat dit jaar beroepsbezigheid, niet noodzakelijkerwijze moet samenvallen met een kalenderjaar, maar ook over verschillende jaren mag lopen op voorwaarde dat het om een aaneengesloten periode gaat – het is de samentelling van de aaneengesloten periode, die uiteindelijk moet resulteren in een totaal van één jaar tewerkstelling.

De pensioensituatie waarin een zelfstandige zich bevindt, wordt bewezen aan de hand van elektronische pensioenattesten, die vervat zijn in de stroom A 101. De beschrijving van de verschillende pensioenattesten wordt uitgewerkt in een aparte omzendbrief.

Het jaar van tewerkstelling als zelfstandige kan echter ook geldig blijken uit 4 kwartalen gedekt door een bijdragebon voor een zelfstandige die de beroepsactiviteit als zelfstandige bewijst. Het gaat over situaties waar een zelfstandige voor 4 kwartalen één van volgende bons heeft:

- bon met code 01 (De zelfstandige in hoofdberoep)
- bon met code 06 (De zelfstandige na pensioenleeftijd die volwaardige bijdragen betaalt binnen het sociaal statuut)
- bon met code 03 (De zelfstandige in bijberoep die bijdragen betaalt zoals een zelfstandige in hoofdberoep).

De 4 kwartalen hoeven niet gedekt te worden door dezelfde bon.

Bijvoorbeeld: er zou dus ook voor 1 kwartaal een bon code 10 kunnen zijn en voor de andere 3 kwartalen een code 03.

2.6. De bijdragebon voor het kwartaal waarin de zelfstandige de pensioenleeftijd bereikt of een vervroegd rustpensioen bekommt indien het kwartaal niet volledig gedekt kan worden door een pensioenattest

Voor het kwartaal (en ENKEL voor dit kwartaal) waarin de zelfstandige die - voor het kwartaal waarin hij de pensioenleeftijd bereikt of als zelfstandige een vervroegd rustpensioen bekommt of als zelfstandige een rustpensioen verkrijgt na het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd en zijn beroepsbezigheid stopzet tijdens dit kwartaal - geen bijdragen verschuldigd is voor het kwartaal van stopzetting in toepassing van artikel 15, § 2, tweede lid, 2° koninklijk besluit nr. 38, bezorgt de sociale verzekeringskas de verzekeringsinstelling een bijdragebon code 10. Die bon met code 10 geldt enkel voor dit kwartaal. Zie ook punt 2.1.

Er volgt dus steeds een pensioenattest vanaf het volgende kwartaal. Indien er bijdragebons code 10 gestuurd worden voor de andere kwartalen dan houden de verzekeringsinstellingen hier geen rekening mee.¹⁶

2.7. Zelfstandigen die een activiteit verderzetten (of een activiteit aanvatten) na de pensioenleeftijd en een recht op arbeidsongeschiktheidsuitkeringen kunnen laten gelden

In toepassing van het koninklijk besluit van 2 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten, werd een beperkt recht op arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ingesteld voor zelfstandigen die aan bepaalde voorwaarden voldoen¹⁷. Het gaat hierbij om de zelfstandigen die de wettelijke pensioenleeftijd bereikt hebben, de minimumbijdrage van een zelfstandige in hoofdberoep betaald hebben en niet effectief recht hebben op een rustpensioen als zelfstandige.

De zelfstandigen die deze voorwaarden vervullen, worden aangeduid met code "06" in de stroom SelfEmployedContribution/L410. Deze code zal ook vevat zijn in de stroom A908.

Deze personen zullen de hoedanigheid van gerechtigde actieve zelfstandige artikel 32, eerste lid, 1^obis GVU-wet kunnen laten gelden aan de hand van de bijdragebon met ZIV-code 06.¹⁸ Deze code toont aan dat de bijdrageplicht binnen het sociaal statuut vervuld is en dat de minimumbijdrage van een hoofdberoeper bereikt wordt waardoor ze een recht op geneeskundige verzorging verkrijgen zonder betaling van de aanvullende bijdrage (gelijkstelling via art. 290, 12° K.B. 03.07.1996).

16. Vanaf bijdragejaar 2021.

17. K.B. van 02.05.2019 tot wijziging van het K.B. van 20.07.1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten, B.S. van 24.05.2019.

18. Vanaf bijdragejaar 2019.

3. Inwerkingtreding

Deze omzendbrief treedt in werking op de dag van zijn publicatie.

Voor de bijdragebons waarvoor de definitie de voorbije 5 jaren wijzigde, staat in de omzendbrief opgenomen vanaf welk bijdragejaar de nieuwe definities in werking treden.

De laatste 5 jaar veranderden enkel de codes 04, 10 en 06 van betekenis.

- De code 10 vanaf 2021
- De code 06 vanaf 2019
- De code 04 vanaf 2021.

Het overzicht van alle codes en hun betekenis wordt opgemaakt op basis van de technische nota van de RSZ met de omschrijving van de ZIV-codes van 9 maart 2021 (bijlage 1)¹⁹.

Omzendbrief V.I. nr. 2022/8 – 220/30 en 243/1 van 5 januari 2022.

19. Hier niet gepubliceerd.